

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felolvasó szerkesztő MARÓT SANDOR

MEGJEGYZÉSEK

Bota igazgató ur teljesen félreértett minket. Mi a napokban a nélkül publikáltuk a Beiusul cikkét a regátbeliekről és a bihariakról, hogy azonosítottuk volna magunkat azzal a támadással, amely Bota en a cikkben foglaltatott. A mi figyelmünket elkerülte a Sentinela cikke és csak idág értesültünk, hogy a Beiusul-ban közölt szemelvény nem tükrözi vissza hiba a Sentinela eredeti cikkét, amelyben Bota ur nem a bihariak ellen foglal állást, hanem azok ellen, akik a bihari jelzővel szólnak. De különben sem szolgáltunk a megrovásra, amelyben bennünket nap olyan kemény szavakkal részesít. En egy ízben irtuk meg nyíltan, hogy Bota Györgyöt tartjuk a nagyváradi román intelligencia egyik legértékesebb tagjának, pompás írónak és újságírónak és nem értjük azokat a románokat, akik az munkakérdvél el akarják venni. A kollektív ellen sem vétettünk, amikor azt írtuk, hogy Seneca név alatt Bota György először mert az ilyen írói álnévek nem szoktak, másodsor, mert Bota Györgynek nincs mit restelkednie a cikkeiről, amelyekhez hasonlóan román nyelven igen kevesen tudnak írni az egész erdélyi publicisztikában és végül mert tartjuk olyan lenyűgözőnek, hogy amit Seneca néven ír, azért Bota György néven is helytáll. De viszont én tagadja el tőlünk azt a jogot, hogy a román sajtó cikkeiről, amelyek a magyar publikum számára sem érdektelenek, reprodukáljuk. Nekünk is szabad tudnunk, hogy a román társadalom milyen problémákkal foglalkozik, mi feletti vitatkozik és egyes rétegei egymásról miként vélekednek.

A kormányparti Infratirea min-ten komolyság híján valónak tartja azt a ritkát, amit a közállapotokról a zsidók elzetével kapcsolatban dr Fischer József elnök mondott a cionisták nagyváradi konferenciáján. Aki végighallgatta a cionista elnöki megnyitót, ami igen választósa román nyelven hangzott el, megállapította, hogy milyen óvatosan, diplomatikusan, letompítottan adott képet a világ vezetője a zsidó kisebbség politikai, gazdasági és iskolai sérelmeiről. Megfontolt volt minden szava, mint olyan férfiúé, aki átérzi, hogy minden kiejtett hangnak súlya van, hogy szónoki fraízisokkal nem lehet játszani egy milliónyi zsidó életérdekeivel, hanem csak annyit szabad mondani, mennyit a szükség a helyzet parancsol, de talán még annyit sem. Sajnálatos, hogy gy ilyen megnyilatkozástól a félhivatalos sajtó megtagadja a komolyságot, mintha zándékosan nem akarnák átítani azt a zomoru tény, hogy a zsidóságnak mint kisebbségnek valóban van panaszra oka és ezek a panaszok nem nemulhatnak csak ezért, mert éppen ott nem akarják meghalni, ahová küldik őket. Mintha nem tudnák, hogy az emberek jobban szeretnek zionizálni, mint siránkozni. Talán jobban szeretnék volna — elhiszük — ha a zsidóság támadkozását csupa hejje-hujja kísérté-olna. Azé gondolkodik talán, hogy a taps és

az éljenzés mélyebbről jön ki a létekből, mint a könny?

Az Adeverul megállapítja ma, hogy a parasztpárt kivételével minden párt szívesen látja azt a megszorító választójogi törvényjavaslatot, amit a kormány készített. Mi ebben nem kételkedünk. A tapasztalatok nem vigasztalók. A román nemzeti párt csinálta az erdélyi választójogi rendeltörvényt és állította össze az első választói névjegyzéket. Mindkettő siralmas. Az Averescu-kormány használta ki az 1920. évi választások első alkalommal ennek a törvénynek minden fufangját és a választók akarátának meghamisítására alkalmas paragrafusait. A parasztpárt? Hogy ő miként vélekedik a választójogról, csak akkor tudnók megmondani, ha már uralmon lett volna a választójogi törvény. Addig nem hiszük, hogy ő is komolyan ellene volna a készülő választójogi törvénynek. Igaz, hogy a parasztpárt programja nagyon is demokratikus és parlamenti szereplése

szimpatikus a kisebbségek felé. De hát nem demokratikusak-e a többi pártok irányelvei és szónoklatai? A programok és szónoklatok fémjelzését mindig akkor kapjuk meg, ha a deklamáló politikusokból miniszterek lesznek. Ilyenkor szokott ócskavassá változni, ami aranynak látszott.

A lengyel újságírókat kelkesen ünnepelték napokon át Bukarestben. Az egyik banketten Costa-Foru, a román újságírás neszora szép beszédet mondott és ebben többek között kijelentette, hogy a sajtóban képviselt pacifista demokrácia rá fogja kényszeríteni akaratát szuverén módon minden kormányra. Milyen jó volna, milyen szép volna. Eddig azonban ennek nyomát se látjuk. A sajtó mást ír és a kormány mást cselekszik. A sajtó befolyása egyre kevesebb, egyre csekélyebb, egyre elenyészőbb. Lehet, hogy Costa-Foru erről nem tud, ezt nem érzi. De mi tudjuk is, érezzük is.

Bécsben százhuszezer ember sztrájkban állott

Bécs, szeptember 11. A bécsi munkásszervezetek negyvenes vezető bizottsága ma délelőtt tartott ülésen azzal az indoklással, hogy az ipari szövetség a munkások szociálpolitikai vívmányait vesztélyezteti, a bizalmiférfiak delutáni gyűlése elé azt az ajánlatot terjesztette, hogy holnap, csütörtökön az egész fémiparban kezdjék meg a sztrájkot. Ma este 6 órakor ült össze a bizalmiférfiak gyűlése és azt a határozatot hozta, hogy holnap délelőtt 10 órakor az egész fémiparban kezdjék meg a sztrájkot. A sztrájk egyelőre csak Bécs szakszervezeteire vonatkozik, ahová Stockerau, Korneuburg és Neukirchen szervezetei is tartoznak. A vidék csak ké-

sőbb csatlakozik, ha a munkaadók és munkások között nem jönne létre megegyezés. Seitz polgármester intervenciására már holnap összeülnek a megbízottak, hogy tárgyaljanak a megegyezésről, úgy, hogy remélni lehet, hogy a sztrájk befejeződik, mielőtt a vidékre is átterjedne. Mielőtt a bizalmiférfiak határoztak volna, ismét több ezer fémipari munkás hagyta el munkahelyét, akikkel a sztrájkolók száma 50 ezerre emelkedett, míg holnap, ha a sztrájk általános lesz, 120 ezer munkás fog sztrájkolni. Ha a sztrájk hamarosan nem ér véget, a kormány alkotmányellenes rendeletet fog kiadni. Általános sztrájkról egyelőre szó sincsen.

Bratianu pénzügyminiszter beszámol külföldi útjának eredményéről

Bukarestből jelenti a Rador: Bratianu Vintila pénzügyminiszter a Rador párisi tudósítója előtt nyilatkozott külföldi útjának céljairól.

A miniszter hangsúlyozza, hogy első-sorban hasznosította a londoni konferencián résztvevő amerikai pénzemberek jelenlétét, amennyiben tárgyalt velük és részletesen ismertette a legutóbbi román-amerikai incidens körülményeit, amely tudvaleg a bányatörvény hibás értelmezéséből keletkezett. Young jóvátételi biztos, Kellog Amerika londoni nagykövete és Logan előtt ismételtén kifejtette a román álláspontot és meggyőzte őket, hogy a bányatörvény a legteljesebb mértékben respektálja a megszerzett jogokat.

Ami a sokat hangoztatott külföldi kölcsönt illeti, a miniszter kijelentette, hogy nem kért és nem is fog kérni kölcsönt a külföldtől, mert elemi taktikai hibának tartaná, ha egy állam pénzügyminisztere, amely ellen diszkreditálási hadjáratot folytatnak, kölcsöntért folyamodna. Bizonyos, hogy az országnak sok sürgős szükséglete van, első-sorban a forgalom javítása és ha megfelelő kölcsönajánlatot kap, azt

nem fogja visszautasítani. Mindenesetre a háboru után felvett állami kölcsönökkel történt visszaélések kellő óvatosságra intenek a külföldi piacokkal szemben. Csakis feltétlen tisztességes feltételek mellett kötünk kölcsönszerződést, amelynek semmiesetre sem szabad nemzeti és gazdasági szuverenitásukat érinteni.

A pénzügyminiszter közölte ezután, hogy a nyugati államok teletős tényezőivel ismertette a Romániában véghez vitt konszolidációs munkát és meg van győződve, hogy felvilágosításai célra vezethetők lesznek. Ha a nyugati államok ezen gazdasági program alapján együtt akarnak velünk működni, szívesen látjuk őket.

Ami a petróleumpolitikát illeti — folytatta Bratianu Vintilla — Románia több mint 25 esztendeje ugyanazt a politikát folytatja, meg akarja őrizni a romániai petróleum függetlenségét és nem engedi meg e téren a világtrösztök érvényesülését. A jövőbeni petróleumpolitikának irányait a bányatörvény szabja meg.

A nyilatkozat végén a pénzügyminiszter kijelentette, hogy Párisból Brüsszelbe utazik, majd onnan Bukarestbe tér vissza

és októberben újból Párisba látogat, ahol részt vesz a jóvátétel felosztása ügyében összehívandó szövetséges konferencián. Novemberben a szövetségközi adósságok rendezése ügyében összehívandó konferencián fogja Romániát képviselni. A

román álláspont e kérdésben ismeretes. Románia nem fogadja el a spaii felosztási kúlcset és semmiféle új megoldásban nem megy bele, amely hitelezőiből adóssá változtathatná a legyőzött államok előnyét.

A népszövetségi konferencia befejezte az általános vitát

Genf, szeptember 11. Motta szövetségi tanácsos 10 óra 45 perckor nyitotta meg a közgyűlés ülését. Kalkoff, Bulgária delegátusa kijelentette, hogy Bulgária a fegyverkezés csökkentése és a döntőbíráskodás mellett foglalt állást.

Ekkor lépett a terembe Seipel osztrák szövetségi kancellár, akit minden oldalról szívélyes üdvözléssel halmoztak el. Az elnöklő Motta nagy tetszés közepette meleg szavakkal köszöntötte a kancellárt s bejelentette, hogy genfi tartózkodása alatt Seipel veszi át az osztrák delegáció vezetését.

Hymans, Belgium képviselője, mint a tanács elnöke védekezett ezután az Apponyi gróf részéről gyakorolt kritika ellen. Visszautasította beszédében az igazságtalanság vádját. Az igazságosság olykor a kisebbségek esetében is kérlelhetetlenül szigorú. Hymans ezután beszámolt arról a munkáról, amelyet a tanács ebben a kérdésben eddig végzett. Rámutatott arra, hogy a titkárságban külön iroda foglalkozik a kisebbségi kérdésekkel, amely értékes teljesítményt végzett. A tanács eddig

a kisebbségek védelmére vonatkozóan megfelel kötelezettségeinek, jóllehet nem egyszer fölöttébb kényes volt a helyzet.

A közgyűlés elnöke bejelentette, hogy az általános vitához nincs több szónok feliratkozva és az általános vitát berekesztettnek jelentette ki. Ez alkalmával rámutatott arra, hogy a közgyűlésnek az eddigi szokás alapján a népszövetségi tanács jelentését tudomásul kell venni és hogy ez a tudomásvétel jogilag az elfogadás értékével bír.

Genfből jelentik: A Népszövetség közgyűlésének alkotmányjogi első főbizottsága, amely Herriot és Macdonald javaslatait az egyezség-alkmány és a döntőbíráskodás kérdéseiben tárgyalta, tagjává választotta Apponyit.

Hires filmszínésznő egy szélhámos karmaiban

Több milliárd értékű ruhát és ékszereit csalták ki tőle

Négy évvel ezelőtt Bánhidy Ilona, a budapesti Vigszínház volt művésznője, megismerkedett egy jómodoru és előkelő fellépési fiatalemberrel, akit Faragó Pálnak hívtak és a Dunántúli Behozatali és Kiviteli Rt. igazgatójaként szerepelt. A művésznő elmesélte az igazgató úrnak, hogy a bécsi Sasa filmgyárhoz akar leszerződni, mire ez azonnal felajánlotta messzemenő összeköttetéseit és azt mondotta, hogy Bánhidy Ilonának nem egy écsi, hanem a világhírű Nordisk-filmgyárhoz kell bejutnia. Bánhidy Ilona elhitte, hogy Faragó Pálnak tényleg nagy összeköttetései vannak és megbeszéltek, hogy együtt fognak elutazni Stockholmba.

Bánhidy Ilona elzalogosította több ékszerét és nagy értékű csincsilla-bundáját, amelynek árával útnak indultak Stockholmba.

Beállítottak a Nordisk-gyárhoz, ahol minden kertes nélkül kerekén kijelentették, hogy szerződésről ezidőszereint szó sem lehet.

Pár ruhadarab ismét zálogba vándorolt, majd elhatározták, hogy Svájcban keresztül Olaszországba fognak utazni. Visszafelé jövet Berlinben eladták Bánhidy Ilona briliánsokkal kirakott nagyjértékű karesattját. Ezután Svájcba értek és Bernben ismét áldozatul esett több ékszer, köztük egy drága smaragdgyűrű. Gyánuja, hogy szélhámosnak vált áldozatává, csak Velencében támadt föl, amikor szállodai szobájából két kosztüm és egy fehér rókaprém eltűnt. Faragó azt állította, hogy a tolvaj csak a szobalány lehet, de Bánhidy Ilona már nem hitt neki és kijelentette, hogy azonnal visszautazik Budapestre.

Faragó igazgató úr a fehér rókával együtt végkép tuladott gavallér felfogásán és súlyos ültegekkel kényszerítette rá menyasszonyát, hogy maradjon, sőt kérészkolt tőle egy huszezer lírás kölcsön fedezetére tízezer darab ruhát és a mű-

vésző még megmaradt összes ékszereit.

Velencéből Milanóba mentek, ahol Faragó súlyosan megbetegedett és Bánhidy Ilona ekkor úgyszólván egy szál ruhában és néhány lírával a zsebében végre hazajöhetett és Budapestre érkezve nyomban feljelentette Faragót lopás, csalás és sikasztás vétségében. A bíróság ki is bocsátotta ellene az elfogatási parancsot.

Időközben Kornfeld Mór baró bankigazgató is feljelentést tett Faragó ellen csalás büntetése miatt. Velencében ugyanis azzal az ürüggyel, hogy Kornfeld baró nászuton levő ügyvédje súlyos pénzzavarban van, 1400 lírát csalt ki a bárótól és a pénzt elsikkasztotta.

Néhány héttel ezelőtt a párisi magyar követség jelentette, hogy az ottani rendőrség különböző szélhámosságok miatt letartóztatta Faragót, akit csak akkor ad ki Franciaország, ha már ott elkövetett bűncselekményért a reá kiszabott büntetést kitölti.

Darvas harisnyái a legjobbak.

Állami kezelésbe kéri az óvodákat!

Szilágyi-Corbu tanfelügyelő beadványt intézett az óvodák ügyében a városhoz. Szilágyi-Corbu azt jelenti be iratában, hogy az állam fedezi a személyi kiadásokat, csupán a dolog kiadások terhelik továbbra is a várost. Ellenben az állam úgy lehet, hogy az óvodákat állszervezi elemi iskolákká.

Az óvodákba — írja Szilágyi-Corbu — haladéktalanul bevezetik a román nyelvet. A gyermekóvodákban már tavaly is román nyelvet versikékre tanították a kicsinyeket s a fokozottabb mérték — tekintve az óvodások életkorát és szellemi teherbíró képességét — aligha érvényesülhet.

Benedek pénzügyi tanácsos szólt fel Szilágyi-Corbu sok vitát provokált javaslatához először. Benedek csupán oly kikötéssel adná át az óvodákat, hogy azok elemi iskolák céljaira semmiképp se legyenek felhasználhatók. Az óvókra szükség van a városi közönségre s a tavalyi nyolc óvodából az idén már ugyancsak hat áll rendelkezésre.

Ugyanebben a szellemben szóltak fel a tanács többi tagjai is. Tehát a jövő esztendőben nem fogjuk megszüntetni az óvodákat, hanem azok továbbra is működni fognak. Akkor is ha állami kezelésbe mennek át, akkor is, ha megmaradnak a város fenntartása alatt.

SZÖVET

különlegességek

óriási mennyiségben

érkeztek

Vadas Jenő

női divat áruházában

Bul Regele Ferdinand

5. (Rákóczi-ut)

Dorian Terrase és Dorian-filmszínház

9 órákor

5 és 7 órákor

Vigjáték műsor

Ma, pénteken

Ma, pénteken

„Ő” ég és föld között

7 nagy felvonásban. — A főszerepben: „Ő” (Harold Lloyd). — Ezt megelőzi

Chaplin mint kereskedő

Burleszk 2 felvonásban.

Jegyzőkönyv a hatmilliós vámbüntetésről

Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy a selyemcsempészéssel vádolt kereskedőket hatmilliós felüli pénzbírságra ítélték. Alkalmunk van most közölni szó szerint az erre vonatkozó jegyzőkönyvet, a következőkben:

Jegyzőkönyv 6899. sz. 1924 szeptember 10-én d. e. 10 órakor.

Mi Ioan Daciú a kolozsvári V. vámkezelő pénzügyi inspektora, Constantin Zlateanu, a nagyváradai vám főnöke, Constantin Belciugon, a kolozsvári vám főnöke stb. stb. (itt következnek az összes szereplő tisztviselők nevei), megállapítjuk a következőket:

A biharkeresztesi magyar vámhivatal már korábban köröztette Szende Károly nevű egyént, aki ebből az országból több esetben selyemcsempészést követett el. Bécsből transzito árut szállított Magyarországon keresztül romániai rendeltetéssel és egy magyar vámtiszt segítségével behozta ezt Magyarországra. A magyar vámhivatal rájött a cselekményre és a vétkes tisztviselő, valamint Szende Károly ellen megindította az eljárást csempészés címén. A magyar vámtiszt a határon át Romániába szökött, viszont Szende Károly letelepedett Nagyváradon, román állampolgárságot kért és mivel Magyarországra nem mehetett vissza, nálunk kezdte meg hasonló módon a csempészést a román állam kárára.

Mielőtt a csempészéshez hozzáfogott volna, társat keresett, aki az árut Romániába hozza és megtalálta ezeket a társakat Barbat borsi határrendőrségi subkomisszár és Pollák (Lengyel) Jenő személyében. Egyben vevőt is keresett és ezt megtalálta Bárdos Jenő és Farkas Béla, a kolozsvári „Au bon gout” cég tulajdonosai személyében.

Bárdos Jenő megegyezett Szendével, hogy Budapestről a Szénási Sándor-cégnél vásárolt árut neki elhozza, a mint ezt Szende Károly vallomása igazolja,

ezért 100.000 lei díjat kap, egyben intézkedtek, hogy az árut a biharkeresztesi vámhöz irányítsák,

amiről Szendét azonnal értesítették a mellékelt levél tanúsága szerint.

Köztük, valamint Barbat subkomisszár és Pollák Jenő között létesített megállapodás szerint Szende helyett Pollák elment a borsi vámhöz, megállapodott Barbat subkomisszárral, hogy miként jöjjön be az áru Biharkeresztesről az országba. Ezután a subkomisszár a Szendétől kapott bevény alapján átvette az árut, elhozta a magyar

örtanyáig, rábízta egy bünsegéd magyar csendőre, majd a mezőn át bejött az országba, később azonban visszament ugyanarra a helyre, ahol azután átvette a csendőrtől a koffert és Pollák társaságában behozta az országba, majd bejött Nagyváradra és a koffert a nagyváradai pályaudvari ruhatárba elhelyezte, az erről szóló átvételi elismervényt átadta Szendének, a ki a ruhatárból a koffert kivette, autón Kolozsvárra vitte Bárdoshoz, de más esetben Pollák lakásán helyezte el Strada Printul Carol 6. szám alatt.

1924 augusztus 1-én Barbat Titusz subkomisszár, a borsi határrendőrség vezetője átment Magyarországra a biharkeresztesi vámhöz, ott a budapesti Szénási cég által Bárdos Jenő címére küldött koffert, amelyben selyemáru volt, átvette. A koffert transzito jelzéssel volt ellátva, a mint azt a magyar vámnál Irimie biharpüspökii vámtisztviselő látta és megállapította.

Ugyanebben az időben egy Spandonide nevű bukaresti ur külföldről hazaérkezvén, autón Romániába jött.

Barbat subcomisar felkérte őt, hogy hozza el őt autóját egy magyar csendőrral együtt a borsi vámhöz.

Spandonide úr eleget tett a kérésnek és Barbat-ot magával hozta a biharkeresztesi vámnál felvett selyemmel telt kofferral együtt, amit Barbat már a magyar örtanyáig elszállított itt Barbat a koffert leemelte és a magyar csendőrral bízta. Tévedésből azonban a sofförnek teljesen hasonló kofférével felelt. A sofför ezt a tévedést észrevette és figyelmeztette rá Barbatot. Majd az autó folytatta útját Bors felé. Ugyanezen a napon, 1924. augusztus 31-én este 8 órakor a subcomisar a mezőn át a magyar örtanyához ment, ahol a koffert korábban hagyta, majd ismét visszatért a román határ felé s a magával hozott koffert letette a nagyváradai pályaudvari ruhatárba s az erről szóló bevényt Szendének átadta, hogy

Szende váltsa azt ki a ruhatárból és neki 25 ezer leit fizessen.

A selymet azután automobilon Kolozsvárra szállította. Kolozsváron Bárdos Jenőt nem találta, hanem otthagyta Glück-nénél, akit mint a feleségét mutatta be Kolozsvárott, Bárdosnak pedig egy levelet hagyott hátra, amelyben elismeri az összeg érvényességét átvételét és egyben figyelmeztet, hogy a többi árut is keddig vegye át.

Nagy lüz Aradon

Aradról jelenti tudósítónk: A Kazinczy-utcában levő Domán Ignác és társaság zsák- és hordóraktára ma délután kigyuladt. A tűz a gyúlékony anyagokon gyorsan harapódzott el. A tűzoltók kellő időben kivonultak, de a lokalizálás igen nehezen megy.

Este 8 órakor jelenti aradi tudósítónk: A Domán-cégnél dühöngő tűz tovább tart és a lángok a közeli Manu-féle szanatóriumot fenyegetik.

SZEPTEMBER 21.

???

Atlantic nyári mozgó

9 1/4 órakor

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órakor

1924 szeptember 12—14-ig, péntektől vasárnapig

Kisért a halál

Hatalmas társadalmi dráma 6 felvonásban.

A főszerepekben:

Petrovich Svetislav, Éva May, Alfred Abel, Bruno Decarli és

Rendes helyárak!

Alfons Frieland.

Rendes helyárak!

Legjobb gyermekápoló: Höfer 1. sz. gyermekhintőpora, Höfer Baby crême.

Raktárak Oradea-Mare: Farkas Drogeria, Fekete Parfumeria, Minerva gyógyszertár.

Ez a többi áru két kofferbe volt, amit ugyanezen a napon hoztak be az országb.

1924. szeptember 3-án a kolozsvári vámfelügyelőség megkérte a kolozsvári ügyészséget, hogy a kolozsvári „Au bon gout” raktárában házkutatást tartsanak és ez alkalommal elkoboztak 20 kiló 740 gramm selymet. Konstatálták, hogy Bárdos Jenő és Farkas Izsák társak. Bárdos Jenő azt állította, hogy az elkobzott selyem már bennfoglaltatott 1924. július 29-én az ő leltárában, amikor üzleti társas viszonyba lépett Farkas Izsákkal. A leltárt átvizsgálván megállapítottuk, hogy a társaság leltárában 1515 méter selyem volt, viszont raktárán 1630'60 tized méter selyem találtatott. Felmerült az a kérdés, honnan származik a 122'60 méter többletmennyiség? Ha meg is engedjük azt a lehetetlenséget, hogy 1924. július 29-től szeptember 4-ig nem adtak el semmiféle selyemárut, kétségtelen, hogy a 122 egész 60 tizedméter, valamint az elkobzott 20 kiló 740 gr. selyemáru csakis csempészés útján juthatott hozzája.

A házkutatással egyidejűleg Bárdos Jenő megmozdítottán, erszényében megtaláltuk Szendének említett levelét, valamint a budapesti Szénási Sándor cég számláját.

Ugyanekkor a nagyváradai ügyészség felhatalmazásával Szende Károly és Glückné nagyváradai Metropol szállóbeli lakásán házkutatást tartottunk, ahol Jugea Florea szedea vallomása folytán megállapítottuk, hogy Pollák Jenő lakására két koffert szállítottak, amelyek a ház portásánál találtak s. amelyek tiszta selymet tartalmaztak, amiről maga Pollák is elismerte, hogy az Szende Károlyé, viszont Szende elismerte, hogy az Bárdos Jenőé, aki nála azt megrendelte azzal a megbízatással, hogy csempészés útján hozza be az országb. Az árut a Bárdos Jenőnél talált számlával összehasonlítottuk és megállapítottuk, hogy a számkönyv és a métermennyiségek egyeztek, melyek pedig nem egyeztek, azokról Bárdosnak kétségkívül még egy másik számlája is van. Az elkobzott selyemáruból megállapítható, hogy rajta van Szénási jelzése: A. L. Lyon jelzéssel, amely igazolja, hogy valamennyi áru a fenti budapesti cégtől származik. Az „Au bon gout” cégnél történt házkutatás alkalmával talált egyéb számlák cívike sem származik a Szénási cégtől, amely világosan bizonyítja, hogy a tiszta selyemárut csempészés útján hozták be, viszont a Bárdos Jenő által bemutatott vámdeklarációk egyikében sem foglaltatik tiszta selyem, jöllehet Bárdos a vámkor állítása óta állandóan dolgozott a vámmal.

Bárdos Jenőnek és társának Farkasnak, valamint Szendének, Barbat subcomisarnek és Pollák Jenőnek teljes bűnössége a fentiekből kétségkívül megállapított

és tekintettel arra, hogy Bárdos Jenő, amint azt a 2615—1923. kolozsvári vámfelügyelőség jegyzőkönyv igazolja, már máskor is kihágást követett el, amikor is hamis vámdeklarációkkal manipulált és ezért 145 ezer 262 leire büntettetett, tehát most már visszaeső bűnös. Pontosan lemérve a becsempészett árut, megállapítjuk a következő mennyiségeket:

1. 16 kilo 200 gr. fehér és fekete tiszta selyem (50 grammon felüli), amely a vámtarifa 159-ik §-a alapján 510 lei vámmal jár kilogrammonként és 10.200 lei luxus-adóval.

2. 18 kilo 850 gr. különféle színű tiszta selyem 50 grammon felüli a 160-ik §. szerint 700 lei vámként, 14.100 lei luxus-adóval.

3. 8 kilo 700 gr. krepp-selyem 500 grammon alul és 20 grammon felüli minőségben, amely klg.-ként 810 lei vámmal és 16.200 lei luxus-adóval jár.

4. 2 kilo 100 gramm fémszállakkal könnyen ezüstözött selyem, amelyekben a fémszállak 70%-on felül haladnak klg.-ként 210 lei vámmal.

5. 7 kilo karton csomagolás klg.-ként 10 lei 05 bani vámmal.

Az áruk értéke 250 ezer leire becsültetett, amelyhez 2% komissio járul,

kiszabandó lett volna tehát 606.074 lei 60 bani, amelyből az állam elcsesett volna, ha az elkövetett tény be nem bizonyulna.

Tekintettel arra, hogy a fentebb leírt tények az általános vámtörvény 193. §-ába ütköző csempészet tényálladékat kimeríti, és hogy a bűnösök cselekménye a vámtörvény 196. §-a értelmében elzárással is büntethető, minthogy a megtörtént bűn utólag fedeztetett fel, tekintettel arra, hogy Barbat subcomisar mint köztisztviselő cselekménye a vámtörvény 196., 199. és 43. §-a szerint, mint aki a csempészt megkönnyítette, maximális elzárással büntethető:

mi vámtisztviselők ítélkező és rendőri hatóságok az általános vámtörvény 196. §-a alapján Bárdos Jenőt, Farkas Izsákot, Szende Károlyt és Pollák (Lengyel) Jenőt egyetemlegesen **hatmillió hatvanezerkét-száznegyvenhat lei megfizetésére kötelezzük**, amely összeg tizszerese annak az összegnek, amit szabályszerű behozatal esetén fizetniük kellett volna, hozzáadva még 606.074 leit, amelyből az állam megosztott; a bírság biztosítására pedig a vonatkozó törvényszakaszok alkalmaztatnak.

A jegyzőkönyv itt különféle törvényszakaszokat sorol még fel.

Baranyai Jolán hazatért külföldi útjáról

Baranyai Jolán, a korábbi nagyváradai operatársulat éveken át kiváló sikerrel szerepelt kitűnő tagja néhány nappal előbb érkezett haza külföldi körutjáról. Távolléte alatt az erdélyi sajtó az a hír járta be, hogy az univerzális műveltségű művészszerző, akinek nevéhez elválaszthatatlanul fűződik egy a helybeli, mint a kolozsvári operakultusz örömdetes föllendülése és aki tiszta, nemes művészetével, tökéletesen képzett csengő, üde hangjával a nagyváradai színházlátogató közönség szívét is teljes mértékben megnyerte, távozni készül. A prágai és gráci színházak fényes ajánlatokat tettek Baranyai Jolánnak, azonban Janovics Jenő dr. aki az Erdélyben levő művészszerzők itt-tartását, mint mindig, úgy most is elsőrendű célként tekinti, megkísérli visszatartani szerződési ajánlatával zenei életünknek ezt a pótolhatatlan tényezőjét.

A kiváló énekesnő szerződötése kapcsán fölmerült mende-mondák tisztázása végett kérdést intéztünk Baranyai Jolánhoz, hogy csakugyan búcsút vesz-e nagyváradai közönségétől, mely hozzá oly őszinte elismeréssel ragaszkodott. A művésznő rezignáltan mondja:

— Sajnos, olyanformán áll a dolog. Pedig ez a kérdés nálam nem olyan könnyen megoldható, mint más, garzon-művészeknél. Működésem helyének megváltoztatása nagy nehézségekkel jár. Nem is menne minden emóció nélkül, úgy megszoktam, megszerettem itt. Hogy hová készülök? Erre még ma sem válaszolhatok határozottan, bár több elfogadható ajánlatot kaptam. Módomban volna az itthoni színpadokon is állandó vendégként szerepelni. Janovics igazgató ur már az elmúlt szezonban megtette erre névze proposícióját. Aztán ott van Marosvásárhely stb.

— Hogy áll a művésznő Gróf Lászlóval?

— Ugy tudom, ő nem szervezkedik operakórádsokra. De itt helyben is megtalálom én az én közönségemet, a színházon kívül is. Most dolgozom egy tervem, ami — hiszem — meg fogja nyerni a publikum tetszését. Rengeteg, szebbnélsebb zeneművet vásároltam, koncerteket és matinékat rendezek majd. Olyan műsort állítok össze, hogy mindenki gyönyörűségét lelheti benne. Első koncertem e hó 18-án lesz.

A nagyváradai közönség, melyhez a kitűnő művészszerző olyan megható módon ragaszkodik, bizonyonnyal megérdemelt szeretettel fogadja és teljes sikerre viszi majd a nagynevű művésznő bátor kezdeményezését.

Értesítés!

Párisi bevásárlási utam

alkalmával sikerült nagy tétel, a

női divat válogatott ujdonságait

előnyös árban megvenni, amelyeknek a

napi árnál jóval alacsonyabb kiárúsítását

a jövő héten megkezdem.

Amidőn ezt a t. közönség tudomására hozom, kérem a szebbnél-szebb divatanyagoknak vételkötelezettség nélküli megtesztelését.

Tisztelettel

Szilágyi Ernő

Bulevardul Regele Ferdinand No. 3.

„Pillangó”

Bónyi Adorján könyve a „Nagyvárad”-ban

A „Nagyvárad” tegnapi számában fejeztük be Lakatos László regényének, a Tevé”-nek közlését s vasárnap ismét új, élvezetes lektúrról gondoskodunk olvasónk számára.

A magyar regényírás egyik legnépszerűbb fiatal mesterének, a nagyváradai származású Bónyi Adorjánnak legközelebb megjelenendő könyvét, a „Pillangó” fogjuk folytatásokban bemutatni. Ezen a címen Bónyi Adorján egész sorozat önálló novelláit sorakoztatott egymás mellé, melyek közül mindjárt a kötet első hosszabb elbeszélése oly lebilincselően érdekes, hogy bátran állíthatjuk, nem lesz útszávasítás, aki az első közlemények olvasása után akár csak egy folytatás olvasását is mulasztaná. A „Pillangó” az utóbbi évek budapesti irodalmi produktumai között kiemelkedő, eleven megfigyeléssel pártatlanul áll s mint ilyen a mi közönségünknek is feltétlenül teljes elismerését fogja váltani.

Keleti Gizi interjút ad
hajnapi fogsága után

A történeti hűség kedvéért ide írom, milyen ruhába fogadott Keleti Gizi művésznő most, amikor a selyemcsempészési ügyben szabadlábra helyezték. Természetesen nyers selyem blúz, nagy kockájú szoknya, testszíni harisnya és fehér cipő. Karján sok arany karkötő, jobb kezén ametiszt, balkezén vékony karikagyűrű és egy mélytűzős briliáns köves. Szóval egy cseppet sem látszik meg, hogy a művésznő, mint a selyemcsempészet egyik szomorú szereplője hat napig volt kényszerű vendégszereplésen a nagyváradai fogházban. Legalább is külsőleg nem látszik meg.

A Metropol-szálloda halljában fogad Keleti Gizi, mert ott is nagyon szigorúan az erkölcsök: a látogatóknak nem szabad felmenni a szállóba.

— Haragszom az újságírókra — ezzel kezdi — mert olyan sokat írtak rólam és látta, itt vagyok, kienjedtek a fogházból, nem vagyok bűnös. Olyanokat írtak rólam, hogy én Szende Károlynak „állítólagos menyasszonya” vagyok és „artistánő”.

— Kérem, talán ezek még sem voltak olyan fontosak, amikor olyan nagy bajban volt művésznő — vetjük közbe.

— De igen is nagy baj volt, mert én komoly színésznő vagyok. Három évvel ezelőtt Kolozsváron, tavaly pedig Aradon voltam szerződésben. Drámai szende vagyok . . .

— . . . És menyasszonya Szende Károlynak is, ugye — kérdezzük.

— Igen és még sohasem léptem fel operetben sem.

— Völegényem üzleti ügyeiről nem tudtam. En a csempészesben részt nem vettem, de ezt ne írja meg, majd elmondom a tárgyaláson, ahol csak mint tanu fogok szerepelni.

— Rémes volt a fogházban nagyon. Azt hittem, megőrülök. Hál istennek már vége van. Host meggyek szerződésbe, azt hiszem Marosvásárhelyre, vagy bárhová, csak innen el. Ha nem kapok szerződést, úgy állásba megyek, hisz van kereskedelmi érettségim is. De ezeket ne írja meg . . .

En nem is írtam meg.

(b. gy.)

Friss dunai (édes vizi)

halak örköztok

Vadász és London

fűszer- és csemegekereskedésbe. Telefon 8.

Harisnyát vásárolhat

de elismerten jót és olcsón csakis

Fischer áruházában,

Saspassage, a virág üzlettel szemben

Kotzman Gizella
szavalóestje

Vasárnap este tartja meg Kotzman Gizella urnó szavalóestjét a Katolikus Körben. A kiváló szavalóművésznő, aki tavalyelőtt Tátray Ferencnek, a Kolozsvárról Budapestre került jónévi színésznő volt egyik legtehetségesebb tanítványa, minden bizonnyal a legteljesebb sikert fogja kicsiholni közönségéből. A művésznő plasztikus taglejtései, elasztikus hanganyaga és megejtő megjelenése arra hivatják Kotzmant, hogy a szavalás mezején, ahol csak a legnagyobb tehetségek érvényesülnek, forradalmi és úttörő felfogásával rövidesen széleskörű népszerűséget arasson. Műsorában erdélyi magyar, román és külföldi költők művei szerepelnek, Wilde Oszkár Salomejének végjeleneit pedig igéző keleti kosztümben fogja Kotzman Gizella asszony interpretálni.

HÍRDOZÁSOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 8.
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 28.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félvre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hóra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félvre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hóra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hírlapiroda, (Telefon 13—01.)

* Popovici prefektus ellenőrző körutja a megyében. Dr Popovici Miklós prefektus tegnap autóval ellenőrző körutra indult. Csütörtökön Margittán lesz hivatalvizsgálat, de meglátogatja a prefektus a többi községeket is.

* Bárdossy térparancsnok hazaérkezett. Bárdossy Cornél ezredes térparancsnok tegnap szabadságáról hazaérkezett. A lakásrekviráló bizottság ülésén újabb Bárdossy ezredes fogja képviselni a katonaságot.

* Karlsbadba megy Bratianu miniszterelnök. Bukarestből jelenti a Rador: Ma, csütörtökön lesz az utolsó minisztertanács Bratianu Jonel miniszterelnök Karlsbadba való elutazása előtt. Valószínűnek tartják, hogy Duca külügyminiszter szeptember hó 20-ig visszaérkezik, amennyiben addig a leszerelési konferencia tárgyalásai befejeződnek.

* A nagyváradai egyetem felállítására az öszi parlament elé kerül. Bukarestből jelenti a Rador: A parlament öszi ülésén Angelescu közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot nyújt be a nagyváradai egyetem felállítására vonatkozólag. Az egyetem felállításával a kormány a határmenti városok ifjúságának akar módot adni arra, hogy tanulmányait folytathassa és a miniszter legutóbbi váradai tartózkodása alkalmával az egyetem céljaira a volt hadapródiskola épületét szemelte ki.

* Románia athéni követe. Athénből jelenti a Radornak: Románia új athéni követe, Langa-Rascanu tegnap nyújtotta át akkreditáló levelét a köztársaság elnökének. Rascanu údvölzö beszédében biztosította az államfőt, hogy a két állam viszonyának javítására fog törekedni. A köztársasági elnök utalt a görög és román nép régi barátságos viszonyára és biztosította a követet a görög kormány támogatásáról.

* A román-jugoszláv határmegállapítás revíziója. Bukarestből jelenti a Rador: A Lupta jelentése szerint a nagykövetek tanácsa Románia és Jugoszlávia közti határmegállapítás ellen az érdekelt lakosság által beadott panaszok alapján elhatározta, hogy bizottságot küld ki, amely revízió alá veszi a két állam közt kötött megállapodást. A román kormány kijelentette, hogy hajlandó a határmegállapítást revízió alá bocsájtani, a jugoszláv kormány még nem

adott választ. Politikai körök értesülése szerint ez ügyben a leibachi találkozás alkalmával megbeszélés folyt Duca és Mirinkovics külügyminiszter között.

* Kelepecz Dezső temetése. Csütörtök délelőtt temették el Kelepecz Dezső volt városi anyakönyvvezetőt, Nagyváradnak régi és köztisztviselőben állott polgárát. A temetésen a barátok és tisztelők részvéte imponáns módon nyilvánult meg. A Ritoók-utcai gyászházban ott láttuk ugyszólván kivétel nélkül a régi Nagyváradnak ma itt élő embereit, sok-sok régi tisztviselőt, barátot, akik utolsó istenházadot mondtak bucsuzóul. Ott volt — többek között — Komlóssy József, Gerő Armin, Juricskay Barna és még számosan. A temetési szertartást Imrik Zoltán kánonok végezte. Megjelent Vostinár János dr főjegyző vezetésével a városi tisztviselői, de eljöttek a régi vármegyei tisztviselők is. Virágok, koszorúk légioi borították a koporsót és a gyászoló családot mindenfelől részvétnyilvánításokkal ke-resték föl.

* A Cion-templomban péntek este 7 órakor kezdődik az istentisztelet.

* Amikor Bárdos Jenő erotikus regényt írt Nagyváradon. A nagyváradai ügyészségi fogház lakója két nap óta a kolozsvári „Au bon gout”-cég főnöke Bárdos Jenő. A selyemcsempészésben való részvételért tartóztatták le Bárdos Jenőt, aki Kolozsváron, de Nagyváradon is általános ismert kereskedő. Bárdos Jenő intelligens fiatalember és ezerkilencszázitizenkilenc évben, amikor a „Tavaszi” szépirodalmi lap köré csoportosultak a nagyváradai írók, egy szép napon megjelent a „Tavaszi” kávéházi asztalánál Bárdos Jenő és átadta regénye kéziratát megjelenítés céljából. A regény „Ilyenek vagytok” cím alatt meg is jelent Nagyváradon. Egy zaklatott életű fiatal kereskedő szerelmi életét tárgyalja sok helyen Cassanovai aláfestéssel. Az intelligens írás akkor Erdélyszerte elterjedt és írója nem gondolta, hogy alig egy év alatt milliommal kereskedő, pár év múlva pedig egyszerű fogoly lesz a nagyváradai fogházban, ahol épp úgy egy szám jelzi Bárdos Jenőt, mint a többi kis és nagy bűnösöket, akik elhullottak a robogó, tülekedő életben . . .

* Egy nyomorgó öreg asszony. Kutasai Juliánna 70 éven felüli matróna nyomorék lába miatt már hosszabb ideje keresetképtelen. Ezután kéri a jóságú embereket, hogy természetbeni és pénzbeli adományokkal támogassák. Lakása Széles-utca 1.

Fontos értesítés.

Izón célból, hogy az igen tisztelt vevőközönség legszélesebb rétege is meggyőződést szerezheszen azon tényről, hogy a már közludatba átmént

Darvas harisnyái a legjobbak
a tényeknek meg is felelnek,

500 leuc női, férfi és gyermek harisnyát

10 napon át 15% engedménnyel

eladásra bocsájtok. Az összes divatszínak raktáron. Csakis elsőrendű gyártmányok kerülnek eladásra.

Óriási megtakarítás.

Ezen engedmény a költött árakra is érvényes.

Darvas speciális harisnya-ház
Regele Ferdinand-körut 3.

* **Esküvői hír.** Beck Arthur és neje, valamint Winkler Szidort tudatják, hogy gyermekeik, Rózi és Lajos folyó hó 16-án d. e. 12 órakor tartják esküvőjüket a Kossuth Lajos-utcai Cion-templomban, melyre rokonait, barátait és ismerőseiket ezúton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Kanóli ellenében szabaddalra helyezték a hitellezási ssalással vádolt kereskedőket.** Megírtuk annak idején, hogy a királyi ügyészség letartóztatta Arnstein Simon és Fuchs Izsák kereskedőket, akik a megszokott Arnstein Izsákkal másfélmilliósi hitelezési csalást követtek el galaci és temesvári kereskedők kárára. A letartóztatás ellen fel-folyamodással éltek és a tábla Arnstein Simont 200 ezer lei, Fuchs Izsákot pedig 100 ezer lei kanóli ellenében szabaddalra helyezte.

* **Nagykapusi vendéglátása a Katholikus Körben.** Egy egész falu értelmes parasztsága fog föl lépni szeptember hó 21-én, vasárnap délután és este a Katholikus Körben, mely alkalommal Tóth Ede Falu rossza énekes népszínművet fogják a leg-tökéletesebb eredeti művészettel eljátszani. Igazi szereplői lesznek a legszebb népszínműnek a kalotaszegi műkedvelők, akik a kolozsvári Magyar színházban öt délutáni és öt esti előadásban játszták le a Falu rosszt. Kidolgozott kezű munkásberek ajkáról fogjuk hallani gyönyörű és retorikus akcentussal elmondva a Falu rossza mindig friss és szép monológjait és dialógjait. E legizgalmas népszínmű magyar dalait teljes szépségükben fogják énekelni a társaság énekes szereplői, akiket a magukkal hozott cigányzenekar fog kísérni. A paraszt műkedvelő színészársaság Románia nagyobb városaiban mindenütt hatalmas sikert aratott már eddig is s így Nagyváradon sem fog elmaradni az a meleg fogadtatás és nagy siker, melynek mindenütt részük volt. Festői látvány lesz a kalotaszegi népviselet, a kalotaszegi lakodalmak szokások, a legényes tánc és az ötös tánc, melynek frenetikus hatása sehol sem maradt el eddig. A jegyeket erre az előadásra a Katholikus Kör pénztárhelyiségében vasárnap reggel 9 órától kezdik árusítani, mindennap az előadás napjáig, 9-től 1 óráig. Helyárak: Páholy 300 lei, Közép és oldal zsöllye 80 lei, I-ső rendű közép kőrszék 70 lei, I-ső rendű oldal kőrszék 65 lei, II-od rendű közép kőrszék 55 lei, II-od rendű oldal kőrszék 45 lei, I-ső sor közép erkély 45 lei, I-ső sor jobb és bal erkélyszék 40 lei, II-ik sor 30 lei, III-ik sor 25 lei. Földszinti álló 20 lei, emeleti álló 15 lei. A délutáni előadás 4 órakor, az esti előadás 9 órakor kezdődik. A helyárak a délutáni előadásra is rendesek maradnak.

* **Adakozás.** Boros Magda születésnapja alkalmából 200 leit adott a Nép-konyhának. Hálásan köszöni az Elnökség.

Dr Dralle Parfüme illuziói, Malfatine krém és puder, Nyárfahajváz, Illuzion kölnivíz, Shampon stb. stb.

békeimőségben ismét kapható az összes drogeriákban és illatszertárakban

Főraktár: FARKAS ISTVAN Apolló-drogeria.

DIAKEGYENRUHAK ÉS SAPKÁK

* **Mikor vásárolhatnak a kofák a piacon?** A városi tanács a rendőrséggel karöltve azt a rendeletet adta ki annak idején, hogy a viszont-elárúsítók — a kofák — csak reggel kilenc óra után vásárolhatnak. Most a rendőrség új rendeletet adott ki, amely szerint a viszont-elárúsítók télen tizenegy óra után, nyáron pedig tíz óra után vásárolhatnak. A rendőrség kéri a közönséget, hogy ennek a rendeletnek betartása felett a rendőrközegekkel együtt őrkdjenek és minden vissza-élést azonnal jelentsenek a piacon szolgálatot teljesítő rendőrszemnek.

* **Orvosi hír.** Dr. Aufricht Ede gyermekorvos hazaérkezett, rendelését Str. Vlahuta 8 (Szt. János-u.) ismét megkezdte.

* **Mentik a tőzsdét Budapesten.** Budapestről táviratozzák: A bankvezetők megírták a pénzügyminiszteriumba, ahol Bud János elnöklésével jelentek meg, hogy a tőzsde helyzetéről tanácskozzanak.

* **Megnyílik a budapesti Operaház.** Budapestről táviratozzák: Az Operát szeptember 18-án a „Farsangi lakodalm”-mal nyitják meg.

* **Léghől kapott hírek.** Luciano Albertini a Marson, Jackie Coogan szemei, Harry Liedtke önmagáról, Mary Pickford nem játszik felnőtt szerepet. Film, amelynek nyolc szerzője van. Ki a legszebb mozi-színész? Hogyan működik a beszélő film. Mit jelent a „film”. Egy érdekes statisztika. Egy rendezői karrier vége. Pola Negri a legnépszerűbb amerikai filmszínész. Már csak a mozi-színészek népszerűek és a legújabb külföldi rádió-híreket tartalmazza a „Film Riport” ma megjelent legújabb száma, amely gyönyörűen illusztrálva és az idej legnagyobb slágerfilmek főszereplő-jének, Pola Negrinek arcképét közli a borítékán. Kapható minden újságárusítónál. Ára 5 lei.

* **Új maximális árak.** A polgármesteri hivatal az alábbiakban közli az ármegeállító bizottság által meghatározott maximális árakat: Barna kenyér 7 lei, közép kenyér 10 lei 50 bani, fehér kenyér 14 lei. Hat dekás zsemle, kifli és percc 1—1 lei. Egy liter tej 6 lei, egy kilogram marhahús 25 deka csonttal 28 lei, I. oszt. sertés kus 42 lei, II. oszt. sertés hus 40 lei, egy kilo olvasztott zsír 70 lei. A bérkocsi-, szálloda- és fürdőtarifa a régi maradt.

* **Sötétkék és divatszínű kosztüm, köpeny és ruhaszövetek Rimanóczy-utcán Kertész Reclam-üzletében.** Olcsóbbak, mint bárhol.

* Az Erdélyi Kath. Népszövetség országos gyűlésének programjában változás állott be, amennyiben nem Csikszereádn lesz az megtartva, mint az eredetileg tervezve volt, hanem Aradon, mert Csikszereáda előreláthatólag nem képes befogadni a jelentkezők óriási tömegét. Tisztelettel kérem tehát mindazokat, akik a csikszereádi országos gyűlésre jelentkeztek, nyilatkozzanak (a Kath. Kör Népszövetség helyiségében, str. Printul Carol Nr. 5.) hogy részt akarnak-e venni az Aradon okt. 25 és 26-án tartandó országos gyűlésen is, vagy nem? A közlekedésügyi miniszter ur, 1924. júl. 31-én 13.898. sz. rendeletével a 75 százalékos utazási kedvezményt úgy a gyors, mint a személyvonat mindenik osztályára már megadta. Jelentkezni egész szeptember hó folyamán lehet alulírottál is. Szabados Pál népszövetségi kerületi titkár. (Str. Sf. Ladislau Nr. 6.)

LEGÚJABB

Anglia nem tesz javaslatot Németország felvételére

Genf, szept. 11. Lord Parmoor tegnap este a harmadik bizottság ülése után fogadta a sajtót és a többiek között kijelentette, hogy a mai felszólalásnak végén Németország felvételéről tett kijelentéseit általában félreértették. Új, hasonló javaslatokról tett kijelentése — mint azt most Lord Parmoor megállapítja — nem Németország felvételére, hanem a leszerelés kérdésében teendő javaslatokra vonatkozott. Ami Németország felvételét illeti, Anglia ezirányban nem tesz javaslatot, mert ahhoz egy német részről beadott felvételi kérvény szükséges, amelyet azután a népszövetségi közgyűlés illetékes bizottsága venne vizsgálat alá.

Georgiában a felkelők urai a helyzetnek

Konstantinápoly, szeptember 11. Az ide érkező hivatalos híradás szerint Georgiában a felkelők urai a helyzetnek. Tifliszt és Kutaist elfoglalták. A lakosság körében az izgalom a tetőfokra hágott, mert vérengzéstől is tartanak.

Nyolcszázmillió frank a Ruhr-megszállás jövedelme

Páris, szeptember 11. A külügyminiszterium jegyzéke szerint az eddigi Ruhr-megszállás jövedelméből Franciaországra 537 millió, Belgiumra 269 millió frank esik.

Düsseldorf, szeptember 11. A Repülésiügyi Tudományos Társaság frankfurti közgyűlésén tiltakoztak a német repülésiügyi korlátozásai ellen. Tiltakozást jelentenek be az ellen is, hogy a megszállott területet idegen repülőgépek átrepülnek és ezáltal megsértik a német légügyi fenség-jogot.

* **Fecském, fecském, édes fecském,** hozd el az én jó cipőcském, így énekelik a gyermekek, mielőtt iskolába mennek. Anyuka megveheti Zsigmond és Adlercégnél, Str. Jorga (Zöldfa-u.) 8. szám.

* **Özv. Stern Rezsőné** Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 16 egy pár selyem flor harisnya 85 lei.

* **Ifj. Erdős Albert** angol szövetkülönlegességei megérkeztek, divatkeimei kizárólagosak.

* **Welch Margetson** londoni Oxford ingek meretszerint kizárólag Hollósnál készülnek.

* **Kabátiszövetek,** Peleucheok és bélesárúk nagy választékban, meglepő clesón Rimanóczy-utca 9.

* **Angol Tress és Habig** kalapok a Regele Ferdinand-uton kizárólag Hollósnál.

* **Ingzephirek,** nyersselymek, asztalneműk, barchettek legolcsóbban Rimanóczy-utca 9.

* **Atmeneti kabátkülönlegességek** nagy választékban Hollósnál.

Értesitem

a t. hölgyközönséget, hogy nő ruhaszalonom Fő-utca 20-a helyeztem át.

Juhásznő

Continental

A világ minden országában törv. védett a Continental neve és rajzképe. Ügyeljen ez a „Continental” minőség. Kőpeny és tömlő, esőköpeny, gumisárok, sportcipkek, műszaki és sebészeti áruk stb.

Conti és a védjegye

POLOSKAIRTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a polskát, üvegje 15—Le! FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* Divatos costum, ruha, alj és kabát szövetek érkeztek és a legolcsóbban beszerzhetők Schlessinger és Jung cégnél, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. sz.

* Váson és batizschiflon különlegességek olcsóbban, mint bárhol Frankl Róza üzletében. Rimanóczy-utca 9. sz.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* Női szabászati varró és kalapkészítő szakiskolában még néhány tanítvány fölvetetik. Szabás, varrás 6 hó alatt, kalapkészítés 3 hó alatt tökéletesen elsajátítható. Bővebb fölvilágosítás és beiratkozás naponta d. u. 5—6-ig Orbán Sándor-né Str. Deák F.-u. 2.

* Legjobb arcazeppítő Földes Margit-höz

SZÍNHÁZ

Darvas Lili megbukott a reichstadti herceg szerepében

Budapest most induló szezonjának eseménye volt hogy a Magyar Színházban Edmond Rostand „L'aiton”-jában Darvas Lili játszotta a reichstadti herceget. Az izgalommal várt repriz szerda este volt, de nem járt azzal a fényes eredménnyel, mint gondolták. A reichstadti herceg ványadt, beteg extatikus alakja helyett — írja a pesti kritika — Darvas Lili egy lázas, izzó, nőalakot rajzolt, akinek csak hermafrodita voltát éreztük, amikor nőkké volt együtt a színpadon. Minden nagyszerűségén túl is — írják — nő maradt. A színész kitűnő volt, — de a kísérlet megbukott. Így végződött a pesti kritika.

NYILTÉR

Dr Vass Izsó és neje megtört szívvel tudatják felejthetetlen drága kicsi

Edithkéjüknek

f. hó 10-én történt gyászos elhunytát. Temetése ma délelőtti 10 órakor fog a Pável-utca 14. számú gyázházból végbemenni.

MOZI

— A Dorian Terrasse. Vigjáték műsor. Régen volt olyan falrengető kacagás vigjáték műsornál, mint az „O, ég és föld között” c. 7 hatalmas felvonásból álló amerikai burlesknél. A közönség kedvence Harold Lloyd, a legaprólékosabb szerepében lép a közönség elé és mondhatnók azt, hogy még filmen nem mulatott a közönség annyit, mint ezen szellemességtől és trükkökkel telített filmen. Az amerikai felhő karcolók háztetején izgalmas hajszával kezdődik a kiváló slágerfilm és Harold Lloyd akrobatákat megszerényítő mutatványokat produkál. A 7 felvonásos vigjátékot megelőzi egy 2 felvonásos Chaplin burleszk. Az előadások a Dorian Terrasseon 9, a Dorian-filmszínházban 5 és 7 órakor kezdődnek.

— Atlantic és Apolló mozgók. Kisért a halál legújabb sláger-filmjében Petrovich Szevicszláv, a váradi mozikközönség dédelgetett kedvence mellett oly erősségek, mint Eva May, Alfred Abel, Bruno Decarli és Alfons Frieland

viszik a főszerepeket. Ily elismert kintő művészek kezében a dráma lendületes, érdekesítő témája mellett csakis általános siker jegyében peregethet e kintő film. A darab vasárnapig marad műsoron, rendes helyárák mellett. A szombat és vasárnap d. u. 3 óráig előadás mérsékelt helyárák mellett megy.

TŐZSDE

Két bécsi facég fizetékép-telen lett

Bécs, szeptember 11. A bécsi tőzsdekamara elhatározta, hogy szeptember 15-től kezdve szerdán is fog tőzsdenapot tartani, szeptember 15-ike után pedig minden héten lesz egy arrangement.

A mai magánforgalom csak nagyon szűk keretek között mozgott, ami egyrészt a fémipari sztrájk, másrészt a berlini alacsony árfolyamokról érkező hírek hatása. Leginkább még Alpesisben és Osztrák Al-lamvasutban fordult elő kötés.

A Meridian Fekereskedelmi Társaság fizetési zavarokba került és a kiegyeztetési eljárás megindítását kéri maga ellen. A cég azzal indokolja megrendülését, hogy a francia piacon nagy veszteségei voltak. Ugyan-csak fizetéképtelen lett a Meridian-Társasággal érdeklőzőségeben álló Schindler & Körner fanagykereskedés. A két cég tartozásai mintegy tizenötmilliárdra rug-nak.

Berlinből jelentik: A tőzsde meglehe-tősen megszilárdult. Az eladási ajánlat csökkent. Bár külföldi megbízásra még törté-nt eladás, az árfolyamok mégis meglehe-tősen szilárdak voltak, sőt némely papír-ban emelkedtek.

Prágában is megelégnél a forgalom. Az árfolyamokat a fedezeti vásárlások megszilárdították, mihez a véleményes vá-sárlások is kedvezően járultak hozzá. Zárl-at felé ismét gyengülés lépett fel, de azért zártakor az árfolyamok általában maga-sabbban álltak, mint a legutóbbi tőzsdenap végén.

Zürich, szeptember 11. Nyitás: Ber-lin 10 0-126 háromn., Newyork 532 egy-n., London 2369, Páris 2815 egy-n., Prága 1595, Budapest 0.0069, Bukarest 285, Varsó 102 fél, Bécs 0.0075, Milánó 2325, Amsterdam 204, Belgrád 700.

Bukarest, szeptember 11. A tőzsde ünnep miatt zárva volt.

Zürich, szeptember 11. Zárlat: Ber-lin —, Amsterdam —, Newyork 532 fél, London 2370, Páris 2825, Milánó 2330, Prá-ga 1595, Budapest 0.0069, Belgrád 697 fél, Bukarest 285, Bécs 0.0075 egy-n.

Budapest, szeptember 11. A csü-törtöki értékpapírpia magánforgalma: Magy. H. 485, Hazai B. 114, Osztr. H. 165—168, Keresk. B. 1035—1040, Angol-Magy. 41, Földhit. 230—235, Pesti Hazai 300, Bor-sod-Misk. 115, Köszén 2650—2700, Salgó 485—500, Ganz-Danub. 2350, Ganz-Vill. 1080, Hofherr 115, Schlick 44, Rima 128—130, Cukoripar 2150, Izzó 600, Mútrágya 90, Österm. 190, Nasici 1890—1910, Ofa 505 Hazai fa 115, Szlavónia 80, Délv. 50, Al-lamvasut 420.

Budapest, szeptember 11. Ter-ménytőzsde: Gabomapiac szilárd. Buda-pesti buza 415, budapesti rozs 340—342 fél, budapesti takarmányárpa 420, budapesti uj zab 340, dunántúli morzsolt kukorica 370—375, csöves októberre 140—145, korpa prompt 240—245.

legolcsóbb a készí-tőnél
ESŐERNYŐ Rosenberg Testvérek
N. Iorga (Zöldia-u.) 8
Behúzás gyorsan készíti!

Értesitem

t. megrendelőimet, hogy az ősi idény angol szövet különlegességei válto-gatott mintákban, kizárólag egyes öltö-nyök raktáromra megérkeztek

CSOVITS uri divat-szabó
Str. Rimanóczy-utca 4

Hirdetmény

Valea lui Mihai-ban (Ermihályfalva) 1924. szeptember 15. napján délután 2 órakor alól-írott ügyvédi irodájában közjegyző közbenjöt-tével — késedelmes vevő rovására — nyilván-nosan elárvereztetik 200 drb anyajuh és 200 darab ürü.

Venni szándékozók az anyajuhokat és ürít-keket Salamon Vilmos Mejent (Ermindszent) há-tárában fekvő gazdaságaiban tekinthetik meg. Vevők az anyajuhokat 216 drb, az ürüket 800 drb állományból szabadon választhatják ki.

Kikiáltási ár páronként 1500 Lei. Köz-elebbi feltételek alólírtjánál megteudhatók.

Advocat

Dr Bálint Miklós

ügyvéd

Valea lui Mihai :: Ermihályfalva

Értesítés

A Vasfürdő gőzosztályában a ja-vítási munkálatok befejeztetvén, — a gőzfürdő vasárnap, folyó hó 14-én megnyílik.

Convocare.

Dnii acționari al firmei Soc. pe acții In-dustrie de padure din Oradea-Mare sunt invi-tați sa ia parte la

adunare generală extraordinară

a societății care se va ține în ziua de 22. sep-tembrie 1924 ore 1/4 12 a. m. în localul ofi-cial al societății în Oradea-Mare (str. Regele Ferdinand No. 21).

Ordinea zilei :

1. Modificarea §§-lor 6, 14, 18, 21, 27, 29, 39 de statutelor.

Dnii acționari, cari doresc a lua parte la adunarea generala, sunt invitați a-și depune acțiile impreuna cu cupoanele sau biletele de depunere cu 1 zile inaintea adunarii generale la cassa intreprinderii.

Dat in Oradea-Mare la 8. Septembrie 1924.

Directiunea.

Berlini

háztulajdonosok

autentikus informá-ciókat kaphatnak berlini házaikról. Elvállalom a házak kezelését bizto-sítva a békebeli jövedelem circa 10 százalé-kát aranyárkában Első-rangu referenciák. Díjtalan felvilágosítást adhatók : A. Glaser, Hotel Rimanóczy, pénteken d. e. 10—1 között

Kerestetik Bihar, Szilagy, Szatmár megyében jó minőségű 150—250 kat. hold birtok nagyobb részben legelő és réttel, hosszabb bérlet, eset-leg vétel céljából, háromszobás magánház város bár-mely részén, villamos mellett, kisebb ház 160—200.000 leig, két szobás 300—300.000 leig, egyszerű épülettel.

Eladó Temető-utcán jó ház átadó három szobás la-kással 320.000. Nilgesztelepen átadó 2 szobás lakással 650 öi területtel 270.000, Értékes helyen 800 méter gyönyörű telek 26 mtr. ironital ; Fűzes-utcán mo-dern ház beköltöztethető 3 szobás lakással. — Ezen-kivül több ingatlan.

CSAPÓ, Str. Akadémia-u. 6.3—6-ig

Házasság

Házasságközvetítési ügyben méltóztatnék bizalommal a nagy jótévedő iradályos fordulat, Budapest, Népszínház utca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. Diktálás felvilágosítás. — Megbízások: Romániából, Szovetskből, Jugoszláviából, Magyarországból 15

Működés huszonhétéves nagykereskedő. Bővebbet: Farago, Budapest. 18

Szociálmunkajogi irodák leányai. Bővebbet: Farago, Budapest. 24

Ellátás

Teljes ellátást kaphat intelligens zsidó családnál, egy förtőten uticsaládnak felsőbb iskolai tanuló fiúgyermeké. Cím kiadóban. 728

Általános

Jelző mindenest keresek. Külső munkálatokra segítség van. Cím kiadóban. 699

Megbízható székely fiatal ember, ki nagyobb kereskedelmi vállalatnál könyvelő volt, bármilyen bizalmi állást keres. Megbízható jellegre a kiadóban. 724

Bélt szolgát keres. „Sunfield” Strada Vlahuța 20.

Biztosító társaság üzletszerzőt keres fix és magas jutalmak mellett. Cím kiadóban. 737

Dalutáni órára keresek intelligens, lehetőleg románul tudó kisasszonyt. Cím a Hegedűs Hirtlapirodában. 741

Perforáló géppróba dalutáni állást keres. Cím kiadóban. 740

Úszó, ki Erdélyben és Bánban jár, képviselőt keres. Cím kiadóban. 733-4

Románul perfektil beszélő és írni tudó fiatal ember sürgősen alkalmazást keres. Könyvtárhoz, géppráshoz ért, a munkában nem válogat. Anyagiak kikészítés meggyezése szerint. Ajánlatokat: „Török” jellegre a kiadóval továbbít. 735

Adás-vétel

Üzleti helyiség Nagypiac téren átadó. Cím a Hegedűs Hirtlapirodában. 726H

Azonnal eladó egy jókarban lévő szabadon futó kontraktos kerékpár 2000 Leért. Cím a kiadóhivatalban. 708

Eladó új magánház elhelyezhető egészen, 2 szobás lakás 190 ezer, 2 kassza. szőlő, 1 szoba konyha 200 ezer, 146 bér, magán, és emeletes ház, beköltözhető 100 ezertől kezdve. Weisz Gizi. Nyomda-utca 4. szám. 49

Eladó egy díszes kivitelű kávéházi kassza, 2 darab kávépörés és egy nagy kávéházi tűköt. Ertekezni Bihoreana banknál. 715

Használt, jókarban lévő gyermekocsi venni. Cím kiadóban. 723

Megnyílt az első erdélyi

PÁSZKASÜTŐDE

Kohn, Sf. Ladislau Körös-u 37

Minden órában friss pászka olcsón kapható.

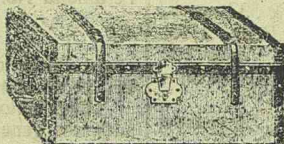

COCOLIVE
A LEGFINOMABB PIPERE-
SZAPPAN
FÖRÁKTÁR: COCOLIVE, KISINEU.

Villamos berendezéseket

javitásokat, lámpa tisztítást, galvanizálást
juttatásos ár-
ban készít: **ÖCSAY**
(volt Grünfeld és fia cég)

Gen. Mosoiu (Kert)-u. 4. Ipartestület mellett

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be elsőrendű bőröndárunk, berendezett kasszák és iskola-táskák eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárak elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalkunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndéru és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám.

Eladók sürgősen és olcsón

Vitrinek
12 ezüst kés, villa
Ezüstnyelvű ébenfabot
Indiai ezüst szál
Indiai terítő
Uzsonna abroszok
Szamovár
Hóasztal
Szalongarnitúra stb.

Ardeal

Str. Episc. Ciorgariu No. 8. Telefon: 203.

Sonnenfeld Adolf nyomda Rézsv.-Társ.

Lehetetlen

másutt jól vásárolni

Zongorát
pianinot

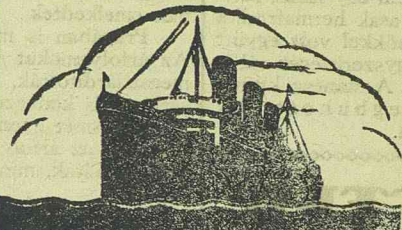
mint a szoliditásáról ismert

TRISKA I. cégnél

Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 419.

hol minden zongoráért, pianinoért három évi jótállást vállalnak.

Lloyd 2822—1238

HAMBURG-AMERIKA LINIE
UNITED-AMERICAN LINES

Rendszeres és direct vonalak modern gyorsgőzöseinkkel

Kanadába Argentiniába
Brazilba Cuba és Mexikóba

valamint heti Észak-Amerikába
készen utazás legújabb „Albert Ballin”, „Deutschland”, „Resolute” és „Reliance” gőzöseinkkel. — Díjtalan felvilágosításokkal az összes utazási lehetőségekről mindenkor szívesen szolgál a romániai vezérképviselő:

Lazar H. Lazarovitz

Központ Timisoara Strada Mercy 2.
Telefon 16-58, valamint fiókjai:
Bucarest, Calea Grivitei No 183.
Arad, Strada Eminescu 12.
Oradea-Mare, P. Mihai Viteazul 5.
Sighisoara, Piaja Unirei 34.

Eladó kézimunka sál-ok, függönyök, téher, szines és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsi és nagyok, divágyapra montirozattan, kicsi kelin terítők, ezekre csakok. Zsebkendők, lebbenek, áló lámpaernyő, szőnyegek, perzsa, zsmirna és argaman, 23 m. finom rumburz, vaszon, 12 személyes ékező szervíz és egy 6 személyes ezüst szervíz, gobelin kép, selyem, horgolt rediküllök, selyem, rojtos kendő, kötött, csipke. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz. jobbra: ZASZ. 287H

Eladó Boulevard Reg. Ferdinand (Rákóczi) uton kitűnő helyen kisebb magánház beköltözhető 3 szobás lakással, nagy pincével 280.000 Lei. Kortsmáros László, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 22. 666

Vaskályha, teljesen jókarban lévő, eladó. Danyanich-utca 20. sz., balra. 693

Házak eladók. Háztartási, megbízásokat vállalkoz. Kétszobás megvásárolt. Magánpénzeket, jutalmakat kifizetünk. Adásvételei R-l Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó német stílusú ebédővitrinnel, ebédő, háló, úri szoba, egy renaissance ebédő, áló tűköt, hencsör, székény lejár és barna vaságyak. Rövid keresztúros és egy hosszú zongora. Bul. Kégy. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Szász. 473

Eladó ház, Óvoda utca 13. egészen vagy felosztva is. Elfoglalható lakással, istállósval, minden elfogadható ártért. Ertekezni ugyanott. 726

Központban 5 szobás komplett új ma aház 560 ezer leért eladó. Vevő címét „Beköltözhető” jellegre a kiadóba kérem. 733

Eladó előnyös feltételek mellett Hármast-3. számú félház beköltözhető lakással együtt. 739

Biztos megfizetést nyújtó kisebb iparvállalat kicsi tőkével, szakítás nélkül átvethető. Cím a kiadóhivatalban. 736

Uradaim tejet venni naponta 1 és fél liter, Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 19. — Ugyanott Kramer-Szendy I. füzete, használt, de jó állapotban megvételre kerestetik. 734H

Külföld

Zongorát gyakorolni lehet. Cím Hegedűs Hirtlapirodában. 732H

Telekkönyvi bekebelezésre 50.000 Lei olcsó kölcsönt adnak azon munkaadónak, ki ipari vagy kereskedelmi vállalatánál nekem alkalmazást ad. Cím: Monduk Béla, nyugalmazott állami utmester, Ibáfalau, Erzsébetváros. 727

Egyszerűbb ruha varrási, női, férfi feltérneműket, gyermekruhákat jutányosan vállal Str. Rosiorilor (Huszár-utca) 3. sz. Vaddné. 730

80.000 Lei tőkével rendelkezem, jövedelmező kereskedelmi vagy iparvállalatok társulnék. — Cím Hegedűs Hirtlapirodában.

Garantált valódi
svájci selyem
gaze, malmok
számára

ALBERT WYDLER
ZÜRICH

Prima XX., XXI. és grizgaze az összes számokban.
Vezérképviselő és főlerakat Románia számára

Frati Vögeli & Müller BUCUREȘTI
Str. Paris 20.
Lerakat Arad, Temesvár és Bánát részére:
Schillinger Endre, Arad. Str. Iosif Vulcan 12.